

[Honoré.]

nogle børn, som trives bedst i hjemmets atmosfære, som faktisk ikke trives i institutioner. Så jeg synes, SFs argumentation er, skal vi sige lidt for forenklet på dette punkt. SF tager ikke hensyn til børns forskellige psyke.

Endvidere er forslaget et middel til at reducere ungdomsarbejdsløsheden. Det er noget, vi arbejder meget med herinde i folketinget, fordi der er denne voksende ungdomsarbejdsløshed. Vi leder med lys og lygte efter fornuftige ting, som unge kan gøre. Men findes der en mere fornuftig ting, unge mennesker kan gøre, end at forberede sig til at fungere i en husstand, kunne klare de ting, der har med det at gøre? Er det ikke meget bedre end f. eks. beskæftigelsesarbejder, end at få en eller anden højere uddannelse, som de slet ikke kan bruge til noget bagefter? De ting, vi lærer med hensyn til at lave mad og være sammen med børn og tage os af dem, får vi derimod brug for, når vi selv engang får børn. Derfor mener jeg, det virkelig kan være et bidrag til at løse en del af ungdomsarbejdsløshedsproblemet på en konstruktiv måde.

Så vil jeg også gerne sige – og det er ikke mindst til ministeren, hvis svar jeg takker for – at der ikke med dette var tale om noget krav om, at man skulle have gennemført denne uddannelse for at få adgang til videregående uddannelse, vi foreslår blot, at den bliver kompetencegivende på linje med andre uddannelser.

Jeg vil til sidst sige, at jeg jo heller ikke regner med, at der er tid til at behandle dette forslag i udvalget, før denne samling slutter, men at jeg på baggrund af den interesse, der har vist sig for vores forslag, agter at genfremsætte det i næste samling.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten om dette beslutningsforslag, men det må ikke stå uimodsagt fra denne talerstol, at jeg skulle have udtalt, at børn har det bedre på institution end hjemme. Det har jeg aldrig sagt, og det ville jeg aldrig nogen sinde finde på at sige. Jeg har aldrig betragtet daginstitutioner som værende andet eller mere end et supplement til den hjemlige opdragelse. Det, jeg sagde, var, at de fleste børn får bedre udviklingsmuligheder ved at være på institution end ved at gå derhjemme med en ung og uerfaren pige. Det var det, jeg sagde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forbedring af styrelsen af universiteter m. v. [af Halvgaard m. fl.]

(Lovforslag nr. L 172. Fremsat 26/4 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal her nøjes med at sige, at vi tidligere har drøftet nogle af de tanker, der er fremlagt i fremskridtspartiets forslag til ændring af styrelsesloven, og vi kan fortsat ikke medvirke til de ændringer, der her er foreslået.

J. K. Hansen (S):

Om fremskridtspartiets forslag nr. L 172, som man jo fra partiets side benævner som en forbedring, kan jeg sige, at den slags forslag eller den slags forbedringer har vi i mit parti kun ét ord for, og det er afvisning.

Formanden:

Jeg gør udtrykkelig opmærksom på, som det også fremgår af det hidtil sagte, at vi behandler de to sidste punkter på dagsordenen hver for sig.

Bertel Haarder (V):

Venstres stilling til fremskridtspartiets lovforslag fremgår tydeligt af det lovforslag, vi selv har været med til at fremsætte.

Gerda Møller (KF):

Hensigten med fremskridtspartiets lovforslag kan vi ikke være uenige i. Den svarer til begrundelsen for det af det konservative folkeparti sammen med venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti fremsatte forslag, nemlig at få kvalitetsniveauet hævet, få fagkyndigheden styrket og styringsmekanismen effektiviseret.

[Gerda Møiler.]

Vi er ikke enige med forslagsstillerne i alle enkeltheder i forslaget, f. eks. ønsker vi ikke at overlade valg af rektorer og prorektorer til undervisningsministeren. Vi har sagt det så tit, men jeg gentager det alligevel: vi er modstandere af de mange bemyndigelser til de forskellige ministre.

Vi forstår godt, navnlig efter den sidste tids mange studenteruroligheder, hvad der er baggrunden for forslaget, men vi kunne måske opnå det samme ved at stramme § 37 i styrelsesloven, så undervisningsministeren ifølgende den kunne få myndighed til at gribe ind i en nødsituation fremfor som nu, hvor hun skal være enig med konsistorium.

Vi vil gerne være med til at styrke de heltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejders og læreres indflydelse, som vi også gør det i firepartiforslaget, ligesom vi vil være positive over for at se nærmere på anvendelsen af tilskuddene til de studerendes organisationer. Undervisningsudvalget har netop bedt ministeren om svar på nogle spørgsmål desangående, og vi vil studere svarene med stor interesse.

Der er således flere ting, som vi kan være enige med fremskridtspartiet i, og forhåbentlig kan vi nå dertil i næste folketingssamling, at det ikke er 4 partier, der sammen kan enes om et helt udarbejdet forslag til en ny styrelseslov, men at vi kan blive 5, ja, måske flere.

Ingolf Knudsen (CD):

Afviser.

Freddy Madsen (DKP):

Vi er også imod.

Niels Helveg Petersen (RV):

I fremskridtspartiets forslag er anvendt et interessant udtryk, »fuserdilettantokrati«. Det er en meget god betegnelse for forslaget.

Ebba Strange (SF):

Dengang vi diskuterede fremskridtspartiets forslag om nedlæggelse af Roskilde universitetscenter, bad jeg om at få dokumentation for nogle af de postulater, der var brugt i bemærkningerne til forslaget. Jeg vil gerne benytte lejligheden her til at bede hr. Halvgaard om i uddannelsesudvalget at fremlægge dokumentation for, at der er sket »niveausenkning, aftagende alsidighed, opslidende arbejdspladsuro og poli-

tiseringsundergravning« på vore højere læreanstalter.

Derudover skal jeg nøjes med at afvise forslaget.

Chr. Christensen (KrF):

Hvis forslagens punkt 2 gennemføres, betyder det i virkeligheden, at vi har angrebet universiteternes selvstyre, og det ønsker vi ikke at være med til, men i punkt 5 og punkt 6 ligger nogle intentioner, som i høj grad stemmer overens med de intentioner, vi har med det forslag, som skal til behandling næst herefter, nemlig at styrke undervisningsniveauet på vore højere læreanstalter, og over for den tanke er vi positivt indstillet.

Alfred Hansen (DR):

Jeg skal ikke forsøge i antal ord at overgå de tidligere ordførere vedrørende dette lovforslag. Der står i bemærkningerne, at man trænger til en velgennemtænkt, tilbunds gående reformering, og det tør nok antydes, at der i hvert fald ikke er tale om det i sammenhæng med dette lovforslag.

Vi mener i retsforbundet ikke, at tiden er inde til at lave en revision af den styrelseslov, som kun har virket i ganske kort tid. Tiden er ikke moden, og jeg vil anbefale fremskridtspartiet at lægge lovforslaget ned i den allernederste skuffe.

Steen Folke (VS):

Jeg synes, den meget summariske og en smule arrogante måde, hvorpå også en række borgerlige partier afviser dette forslag fra fremskridtspartiet, er lidt mærkværdig. Forslaget er jo i virkeligheden kun en tand værre end det forslag, som fire borgerlige partier har slået sig sammen om til forringelse af styrelsesloven, og som vi får under næste punkt på dagsordenen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Halvgaard) (FP):

Jeg kan jo ikke andet end undre mig over den modtagelse, lovforslaget har fået, da det jo netop stort set er identisk med eller nærmest en afskrift af de forslag, som forskellige partier på et vist tidspunkt har fremsat. Det har jo gang på gang vist sig, at kompromisløsninger i lovgivningsarbejdet er utilfredsstillende og i praksis virker uhensigtsmæssigt og dårligt. Et

[Halvgaard.]

tydeligt eksempel herpå er netop den gældende styrelseslov, som med bred tilslutning af en række partier blev vedtaget i 1970 og senere ændret og revideret i 1973 og 1976.

Vi har gang på gang set lovens utilstrækkelighed, og hvordan den har givet anledning til problemer, eksempelvis forholdene på Roskilde universitetscenter, de seneste blokader og besættelser af vore universiteter, hvor folketingsmedlemmerne under visningsministeren som den ansvarlige har stået fuldstændig magtesløst.

Det uheldige i loven er en bestemmelse, der giver de studerende den magt, de har, og som dels har været medvirkende til at sænke det faglige niveau, efter hvad man har fået oplyst fra forskellige professorer ved de forskellige universiteter, dels har medført, at universiteterne mere og mere er blevet en politisk tumleplads uden sidestykke. Man kan roligt sige, at de nuværende forhold på vore højere uddannelses- og læreanstalter faktisk er skandaløse, så skandaløse, at det danske samfund har krav på, at der gennemføres en styrelseslov, der skaber arbejdsro, orden samt respekt for de milliardbeløb, samfundets skatteydere stiller til rådighed.

Allerede kort efter, at fremskridtspartiet blev repræsenteret her i folketingsmedlemmerne, pegede vi på nødvendigheden af at få bragt orden i hele uddannelsessektoren, lige fra folkeskolen til de højeste uddannelser, i overensstemmelse med samfundets behov og økonomiske formåen.

Hver gang fremskridtspartiet er kommet med konkrete forslag, har vi mødt modstand stort set fra samtlige tingets partier. På baggrund af akademikerarbejdslosheden, som vi for længst i vores parti har forudset, har vi foreslået 3 universiteter i stedet for 6. Vi har peget på det nødvendige i en begrænsning af universiteternes tilbudsfag. Endvidere har fremskridtspartiet indset nødvendigheden af en tilbunds gående revision af styrelsesloven, der kunne begrænse studenterindflydelsen og sætte en stopper for den politisering, der foregår på vore højere uddannelsesinstitutioner.

Vi har ønsket en styrkelse af det faglige niveau og et vidtgående samarbejde mellem erhvervslivet og vore højere læreanstalter med det formål at nedbryde den kløft, som eksisterer mellem på den ene side de højere læreanstalter og på den anden side det danske samfund og erhvervsliv.

Jeg kan henvise til fremskridtspartiets for-

318 Ft

slag af 14. november 1975 til lov om ændring af styrelsesloven, som desværre ikke blev vedtaget, men som ville have sparet os for de vanskeligheder og de problemer, som vi står over for i dag. Jeg kan i den forbindelse henvise til min ordførertale desangående.

Desværre må vi regne med, at folketingsmedlemmerne – det lader det jo til efter de indlæg, der har været i dag – stadig ikke vil indse nødvendigheden af en virkelig velgennemtænkt, tilbunds gående reformering på området, hvad vort oprindelige forslag tilsigtede.

Vi troede, at nærværende forslag, der tager sigte på en begrænset ændring for at udrydde nogle af de værste tidsler i den nuværende styrelseslov, ville kunne, for nogle punkters vedkommende, have fået tilslutning fra dette ting, i hvert fald fra nogle af partiernes side. Det er jo sådan, at lærerpersonalet, ja, helst seniorlærerne, må have dominans på beslutningsprocessen og studenterdeltagelse sagligt kun kan tilstedes ud fra det synspunkt, at det vil give studenterne større indsigt og udvikling i faget at være med i beslutningsprocessen.

For det andet går forslaget ud på, at der ikke kan være rimelighed i, at det teknisk-administrative personales tid og arbejdskraft udnyttes i de faglige beslutningsprocesser. At der selvfølgelig kan dannes almindelige samarbejdsudvalg på en universitetsarbejdsplads, som der kan på alle andre arbejdspladser, er da helt i orden og også styrelseslovgivningen ivedkommende.

For det tredje peger vi på i vores forslag, at rektor og prorektor først og fremmest er den betalende statsmagts administratorer og derfor må udnævnes som andre styrelseschefer i dette samfund. Hensynet til, at folketingsmedlemmerne kan udøve den afgørende kontrol, kræver, at ministeren skal være øverste administrative myndighed i alle henseender, fordi det er ministeren alene, folketingsmedlemmerne retligt og parlamentarisk kan kræve til ansvar.

Ud fra tilsvarende betragtninger kan det ikke være universitetets og læreanstaltens egne organer, der afgør bevillingsspørgsmål. De midler, samfundet stiller til rådighed for de højere uddannelsesinstitutioners undervisning og forskning, må fordeles og anvendes på en fornuftig måde til gavn for samfundet, og dette kræver, at også den økonomiske kompetence fastlægges på bevillingsmæssigt normal måde.

Vi kommer ikke uden om, at universiteterne er en vigtig bestanddel af det danske samfund

[Halvgaard.]

og derfor også må være solidariske med samfundet, ikke mindst i den alvorlige aktuelle situation, Danmark befinder sig i, med stigende arbejdsløshed og en økonomisk krise.

Endelig indeholder vores forslag en ophævelse af styrelseslovens § 33. Vi mener, det er utilstedeligt, at skatteyderne skal finansiere de studerendes organisationer.

Som allerede nævnt er det beklageligt, at der tilsyneladende ikke i dette folketing endnu er vilje til en virkelig revision af styrelsesloven som den, vi fremlagde i 1975, og derfor vil jeg endnu en gang alvorligt henstille til folketinget at være medvirkende til at gennemføre nogle af de ændringer, fremskridtspartiet har foreslået, ændringer, der med god vilje kunne gennemføres i denne samling. Det er spørgsmål, der haster.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om styrelsen af højere uddannelsesinstitutioner [af Bertel Haarder m. fl.].

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 10/5 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Ved lov af 10. juni 1976 blev der foretaget ændringer af nogle af bestemmelserne i loven af 1973 om styrelsen af højere uddannelsesinstitutioner. I overensstemmelse med undervisningsudvalgets betænkning over lovforslaget nedsatte jeg endvidere et udvalg vedrørende revision af loven.

Da styrelsesloven blev vedtaget, var man klar over, at der ville kunne opstå problemer i forbindelse med den tostrengede kompetencefordeling mellem fakultets- eller fagråd på den ene side og studienævnene på den anden side. I den tid styrelsesloven havde virket, var det ble-

vet yderligere klart, at disse problemer burde underkastes en nærmere analyse. Udvalget fik derfor til opgave at foretage en sådan analyse og at fremsætte forslag til problemernes løsning.

Udvalget fik endvidere til opgave at identificere andre problemer, der har relation til de højere uddannelsesinstitutioners undervisnings- og forskningsvirksomhed samt administration, og som er opstået i forbindelse med styrelseslovens ikrafttræden. Udvalgets forslag, der skulle have form af en samlet redegørelse med forslag i lovsform med bemærkninger, forventedes at foreligge senest den 1. januar 1977.

Udvalget, det såkaldte rektorudvalg, med professor Bent Christensen som formand har afgivet en omfattende betænkning indeholdende forslag til en ny lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner. Udvalget har inden for den meget korte tidsfrist og på det givne kommissorium udført et stort arbejde og trukket en række problemer frem og søgt at løse dem.

Betænkningen blev sendt til udtalelse bl. a. på alle højere uddannelsesinstitutioner, og udvalgets forslag blev som bekendt så godt som totalt afvist. Dels stødte de foreslåede ændringer i overvejende grad på modstand, dels var det den almindelige opfattelse, at erfaringsgrundlaget for en vurdering af loven, der kun har fungeret i ca. 3 år, er for spinkelt, og man mente derfor, at tiden ikke var inde til en revision af loven.

Jeg har siden haft en drøftelse med repræsentanter for de partier, der stemte for styrelsesloven. Ved dette møde gav jeg udtryk for, at udvalgets forslag ikke ville medføre den forenkling af styringen på de højere uddannelsesinstitutioner, som jeg havde ønsket og lagt afgørende vægt på, og jeg gjorde det klart, at der ikke fra min side ville blive taget initiativ til en ændring af loven. Men ministeriet vil naturligvis fortsætte sine overvejelser med hensyn til styrelsesordningen, bl. a. på baggrund af rektorudvalgets betænkning og de indhentede udtalelser fra institutionerne og de indhøstede erfaringer.

Af disse grunde anser jeg ikke det foreliggende lovforslag som et egnet udgangspunkt for en revision af den gældende styrelseslov.

J. K. Hansen (S):

Jeg skal ikke vedrørende dette lovforslag gentage, hvad undervisningsministeren allerede